

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปัญหาถามขึ้นมา บอกว่าพ่อแม่ไปทำบุญ แล้วพาลกลับมาที่รถประสบอุบัติเหตุ แม่ตายไป
อย่างนี้เป็นอนันตริยกรรมหรือเปล่า เราบอกว่ามันเป็นได้อย่างไร? มันไม่เป็นอนันตริยกรรม มัน
เป็นกรรมของแม่ กรรมของแม่นะ แล้วกรรมของเราด้วย เพราะอะไร? ถ้าพ่อแม่เราเสียไปนี่เรา
เสียใจไหม? เราเสียใจ ใครต้องการให้พ่อแม่เสียไป ทีนี้มันเกิดขึ้นมาแล้วมันเป็นเหตุสุควิสัย สิ่ง
ที่เป็นเหตุสุควิสัย มันไม่เป็นอนันตริยกรรมได้อย่างไร? มันไม่เป็นอนันตริยกรรมหรือ

ปัญหานี้ถ้าไปถามคนอื่นนะ เหมือนตำรวจเลย เราบอกเหมือนตำรวจเลย รถชนกันนี่ลาก
ลอย บอกว่าอนันตริยกรรม เป็นจริงๆ เลย เสร็จแล้วต้องทำบุญ ต้องแก้ไข.. นี่ลากลอยเลยนะถ้า
ไปหาพระทั่วๆ ไป เป็นอนันตริยกรรมต้องแก้เช่นนั้น ต้องทำบุญอย่างนั้น ต้องทำบุญอย่างนั้น
เงินไหลเข้ากระเป๋าเลย เราบอกว่ามันไม่ใช่

นี่เงที่เขาพูดถึงพระจอมเกล้าไง พระจอมเกล้าแบ่งแยกสงฆ์ให้เป็นอนันตริยกรรม บอก
ว่ามันเป็นไปไม่ได้! มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร? เพราะสงฆ์ต้องสามัคคีกัน สงฆ์รักใคร่ชอบ
พอกัน แล้วมีพระเข้าไปยุแหย่ให้สงฆ์นั้นแตกแยกถึงเป็นอนันตริยกรรม มันมีเจตนา มีการ
กระทำ มันครอบงำประกอบ แต่นี่มันไม่ใช่

พระจอมเกล้าท่านจะครองราชย์อยู่แล้ว แล้วท่านมาบวช พอบวชเสร็จแล้วพระนั่งเกล้า
ท่านขึ้นครองราชย์ พอขึ้นครองราชย์ไป ความมุ่งหมายก็เพื่อจะปฏิบัติให้มันถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์
ก็พยายามทำ พอทำไป พอศึกษาบาปไป นี่พฤติกรรมของพระกับคำสอนนั้นมันแตกต่างกัน เรา
ทำตัวเราดีขึ้น เราทำตัวเราดีขึ้น เราทำตัวเราให้ถูกต้องขึ้น มันเป็นอนันตริยกรรมตรงไหน? มัน
ไปแบ่งแยกสงฆ์ตรงไหน?

เราทำคุณงามความดีใจ เหมือนคนทำไม่ดี เราไปบอกให้เขาทำดี อย่างเช่นเด็กมันไม่ดี
เราบอกให้เด็กๆ นั้นทำดี เราเป็นบาปหรือ? เห็นไหม สังคมเขาไม่มีความเชื่อมั่น เราดึงให้สังคม
มันคงขึ้นมา เราเป็นอนันตริยกรรมตรงไหน? ไม่เป็น เพราะ ๑. ไม่มีเจตนา ๒. มันไม่ครบ

องค์ประกอบ คือเขาไม่ใช่สามัคคีกัน ดิกันอยู่ แล้วเราไปยุเหยยให้แตกแยก นี่พฤติกรรมของเรา เราต้องการทำตัวดีของเรา

นี่ก็เหมือนกัน พ่อแม่ที่เราพาไปทำบุญ เราพาไปทำบุญ เราไม่ได้พาไปทำอย่างอื่น แต่มันประสบอุบัติเหตุขึ้นมา แล้วถ้าเกิดไม่พาไปทำบุญแล้วเกิดประสบอุบัติเหตุขึ้นมาล่ะ? การที่ประสบอุบัติเหตุมันเป็นอนันตริยกรรมตรงไหน? เราไม่มีเจตนาฆ่าแม่ เราไม่มีเจตนาฆ่าคนตาย เราไปทำบุญกุศลกัน แล้วกลับมาประสบอุบัติเหตุ มันจะเป็นอนันตริยกรรมไปได้อย่างไร?

แต่มันเป็นกรรมของพ่อของแม่ กรรมคืออะไร? อุบัติเหตุคือกรรม อุบัติเหตุทำไมมันต้องประสบกับเรา คูสิในกรุงเทพฯ เห็นไหม เวลาเขาทำสะพาน รถวิ่งมาเป็นหมื่นเป็นพันเลย ทำไมมันมาตกใส่รถเราล่ะ? คนเดินมา ตกลงใส่หลังคาผลัวะ! ตายเลย ทำไมมันเจาะจงขนาดนั้น นี่ไ้กรรมใครกรรมมันนะ

กรรม เห็นไหม การกระทำที่ทำมา เราทำของเรามา แต่ทำมาชาติไหน? กรรมเก่า กรรมใหม่.. นี่เราบอกว่ามันไม่เป็นอนันตริยกรรมหรอก สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นนะ แหม.. คนเรานะ พ่อแม่ใครเกิดทุกข์ยากเราก็ไม่สบายใจอยู่แล้ว แล้วพ่อแม่เราเสียไปทำไมจะไม่ทุกข์ ทุกข์ทั้งนั้นแหละ

ทุกข์อันนี้ก็กรรมของเรา เรามีกรรมของเรา พ่อแม่เรา หรือคนเรานี้เขาไม่อยากจะสู้หรือ ก็อยากให้อายุยืนยาวไปกับเราทั้งนั้นแหละ อยากให้พ่อแม่เราอยู่ในสังครมเย็นเป็นสุข แต่ถึงวาระเขาที่ต้องเป็นอย่างนั้นไป เขาเป็นของเขาไปแล้วเราก็เสียใจ มันก็เป็นกรรมของเรา

กรรมของพ่อของแม่ เห็นไหม เขาไปทำบุญกุศลขึ้นมา ประสบอุบัติเหตุถึงคราววาระของเขา เวลาหนักฐิน หน้าผ้าป่า รถไปทำบุญกุศลกัน นี่รถกว่า รถประสบอุบัติเหตุคนตายเท่าไร? นั่นก็ไปทำบุญเหมือนกัน ไปทำคุณงามความดีนี้แหละ ตั้งใจทำดีนี้แหละ ทำไมมันประสบกรรมล่ะ?

ทำดีแล้วต้องได้ดีสิ.. ไซ้ ทำดีต้องได้ดีแน่นอน! แต่มันมีกรรมใหม่ กรรมเก่า ทำดีต้องได้ดี เราทำดีแล้ว ผลมันต้องให้ตอบมาเป็นความดีกลับมา ความดีมันเกิดขึ้นมากับเรา เห็นไหม บุญคืออะไร? บุญคือความสุขในครอบครัว ในครอบครัวเรายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน บุญคือความรู้สึกของใจ ที่มันเป็นความรู้สึกของใจ

บุญกุศล เห็นไหม ทีนี้บุญกุศลที่เราทำอยู่มันทำให้เรามีความสุขไหม? เรามีความสุขไหม? แต่กรรมเก่า กรรมใหม่.. คูสิเราไปทำบุญกุศล เราตั้งใจไปทำบุญ คนมาทำบุญเยอะเยอะเลย มาถึงแล้วหลงทางไป มาถึงเข้าไม่ทัน นี่เรามาทำบุญทำไมเข้าไม่ถูกละ? นี่มาจากกรุงเทพฯ นะ กระเซอะกระเซิงมาเลยนะ เลยไปนุ่งราชบุรี กลับมานุ่งเพลแล้ว

นี่ก็มาทำบุญเหมือนกัน แล้วถ้าทำบุญ บุญก็ต้องชี้ไปสิ วัตถุประสงค์นี่นะ บุญจะดึงเข้าวัดเลย เราไปคิดกันอย่างนั้น เห็นไหม เราคิดเป็นวิทยาศาสตร์เกินไป เราตั้งใจทำบุญแล้ว มันมีความผิดพลาด ความต่างๆ มันก็มีเป็นธรรมชาติของมัน

นี่พูดถึงอนันตริยกรรม.. ไม่เป็น! ไม่เป็น ไม่เป็นอนันตริยกรรมหรอก แต่มันเป็นกรรมของผู้ประสบอุบัติเหตุ เห็นไหม ทั้งเขา ทั้งเรา ทั้งหมดเลย มันเป็นกรรมร่วมกัน กรรมใครหนัก กรรมใครเบา มันประสบพบกันพอดี นี่เรื่องของกรรมนะ

แต่ถ้าเป็นอนันตริยกรรมเราคิดเอง เห็นไหม กิเลสนี้ร้ายมาก คำว่าอนันตริยกรรมนะ ทำให้พระพุทธเจ้าหือพระโลहित ฆ่าพระอรหันต์ ฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ ก็คิดว่าพาไปประสบอุบัติเหตุก็เหมือนกับเราฆ่า.. เหมือนกับเราฆ่า พอเหมือนกับเราฆ่าป๊า มันว่าเหมือนก่อนนะ พอมันเชื่อป๊ามันหลอกว่านี่อนันตริยกรรมเลยนะ มันทำให้เราทุกข์

ไม่เป็นหรอก มันไม่เป็นอนันตริยกรรม แต่ไม่ใช่ว่าเราก็ไปให้เขาทำอย่างนั้น ไม่ใช่.. แต่มันเป็นเหตุสุดวิสัย ถ้าเป็นเหตุสุดวิสัยแล้วเราจะทำร้ายตัวเองทำไม? เราจะทำร้ายความรู้สึกเราทำไม? เราจะทำร้ายหัวใจเราหรือ? ทำไมต้องไปทำร้ายหัวใจละ? หัวใจต้องส่งเสริมให้เป็นคุณงามความดีสิ นี่มันถึงจะถูกต้อง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ นี้อาทิ เม อกาสิ เม ฯ เมื่อก่อนคนเรายังโง่เขลาอยู่ ก็ยังเคารพบูชาเขา เคารพต่างๆ เห็นไหม ปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ธรรมะนี่อย่าไปเคารพสิ่งที่เป็นวัตถุ ให้ทำคุณงามความดีถึงกัน ให้ทำคุณงามความดีกัน อย่าเสียใจ อย่าร้องไห้ สิ่งที่เขาเสียไป เขาตายไปแล้ว

ชีวิตนี้มันเป็นอนิจจัง ถึงที่สุดมันก็ต้องพลัดพรากเป็นธรรมดา สิ่งทีพลัดพรากไปแล้วเราคิดถึงกันเพราะมีบุญกุศลต่อกัน เรามีคุณงามความดีต่อกัน เรามีบุญคุณต่อกัน เห็นไหม เรา

ทำบุญกุศลต่อกัน แล้วอุทิศส่วนกุศลนั้นให้ ความรู้สึกนี้อุทิศส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศลคืออะไร?
คือเราสร้างบุญ

นี่ข้าวปลาอาหารมันเป็นบุญกุศลไหม? มันเป็นข้าวปลาอาหารนะ เขาเลี้ยงสัตว์เขายัง
เลี้ยงสัตว์เลย แต่นี่เขามาถวายพระ สิ่งนี้ เห็นใหม่ ใจที่เจตนาถวายพระ ความรู้สึกอันนั้นเป็นบุญ
แล้วความรู้สึกอันนี้ ความรู้สึกอันหนึ่ง ความรู้สึกของเรา อุทิศให้ถึงความรู้สึกที่ตายไปแล้ว จิต
วิญญาณที่ตายไปแล้วเขาก็มีความรู้สึกเหมือนกัน ความรู้สึกอันนี้มันจะถึงกัน เห็นใหม่ ถ้า
ความรู้สึกอันนี้อุทิศส่วนกุศลถึงกัน

พ่อแม่คนไหนบ้าง ญาติพี่น้องคนไหนบ้าง ไม่ต้องการให้ญาติพี่น้องของเรามีความสุข มี
ความรื่นเริง ถ้าญาติพี่น้องของเรามีความสุข มีความรื่นเริง มีความมั่นคงในชีวิต พ่อแม่ก็มี
ความสุข เราทำคุณงามความดีนี้เพื่อเรา เพื่อชีวิตของเรา พ่อแม่ของเราก็ดีใจกับเราไปด้วย แล้ว
เราทำบุญกุศล แล้วอุทิศส่วนกุศลให้พ่อแม่ขึ้นไป นี่ไงพระพุทธเจ้าสอน ธรรมะเป็นอย่างนี้ไง
ไม่ใช่เป็นอย่างที่คิดกันหροก อนันตริยกรรมแล้วก็มาทุกข์ มายาก มาเสียใจอยู่นะ

อีกคนถามขึ้นมา บอกว่าชีวิตนี้มันแสนทุกข์แสนยาก ทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ นี่
ทุกข์ยากขนาดนี้ไง ถ้าทุกข์ยากขนาดนี้ ถามอย่างนี้เหมือนกับขอมจำนน ถ้าเราทุกข์ยากอย่างนี้
บ๊ยะเราก็ทุกข์เรายากนะ เราบอกว่าความทุกข์ความยากนี้ใครเป็นให้ค่าละ? แต่ถ้าเรามีความสุข
ของเรา เรามีความพอใจของเรา ใครทุกข์ ใครยาก?

คนคือคนนะ คนเกิดมามีค่าเท่ากันนะ เราบอกว่าชีวิตนี้สำคัญที่สุด เห็นใหม่ ตำแหน่ง
หน้าที่การงานได้มาก็เพราะเรา ทรัพย์สมบัติที่มีก็เพราะเรา บุญกุศลที่เราทำขึ้นมาได้เอง บาป
อกุศลที่เราทำขึ้นมาได้เอง

หัวใจเรานี้แหละสำคัญ ชีวิตนี้สำคัญมาก ถ้าไม่มีเราขึ้นมา ตำแหน่งหน้าที่การงานมาจาก
ไหน? มาจากเราทำดีขึ้นมาถึงได้หน้าที่การงาน ไซ้ ทำดีได้หน้าที่การงาน แต่ถ้าไม่มีเราละคนอื่น
ก็ทำได้ แต่ถ้ามันมีเราขึ้นมา เรานี้สำคัญมาก เรานี้สร้างคุณงามความดี เรานี้วิปัสสนา เรา
ประพฤติปฏิบัติ เราเป็นพระอรหันต์ได้นะ จิตเรานี้พ้นจากกิเลสได้ สิ่งที่พ้นจากกิเลสได้

นี่ไงชีวิตมันสำคัญตรงนี้ไง สำคัญที่ว่ามันทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ ทำให้ดีถึงที่สุดเป็นอริยมุ
ก็ได้ สิ่งที่ได้แล้วเราจะไปทุกข์ไปยาก.. เกิดมาเป็นคนมีคุณค่านะ คุณคือคนพิการสิ คนพิการมัน

ยังสู้ชีวิตนะ เรานี้อาการครบ ๓๒ ทำไมมันไม่สู้ชีวิต คนพิการที่เขาไม่สู้ชีวิตเลยก็มี นั่นมันเป็นเพราะเรื่องของใจทั้งนั้นแหละ

คนพิการที่เขาเข้มแข็งขึ้นมาเขาก็สู้ชีวิตของเขา เขามีศักยภาพในสิ่งที่ดีกว่าคนที่ไม่พิการเห็นไหม เขาใช้ศักยภาพนั้นเพื่อดำรงชีวิต แต่เราสมบุรณ์ ร่างกายเราสมบุรณ์หมด ถ้ามันทุกข์มันยากขนาดไหน ทุกข์ยากอันนี้..

นี่เราเชื่อเรื่องกรรม เราลงกรรมนะ เราไปดูสารคดี เห็นไหม เขาบอกเขาไม่ใช่ชาวพุทธ เขาไม่เชื่อเรื่องการเกิดและการตาย เขาไม่เชื่อหมดเลย เขาเชื่อวิทยาศาสตร์ แต่เราเป็นชาวพุทธ เราเชื่อเรื่องการเกิดการตาย คุณสื่อก็คสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเวสสันดรต่างๆ นี่วิชา ๓ ถ้าไม่เชื่อๆ แล้วมันมาจากไหน? พระพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไป ถ้ามันไม่มีมันมาจากไหน?

เราเชื่อ เราเชื่อเพราะว่านี่วิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตมันเกิดมันตายตลอด ถ้าจิตมันเกิดมันตายมาตลอด เวลาสิ่งที่มีมันสร้างมา นี่ใจเราเคยนะ จิตเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้ว เห็นไหม เวลามันเกิดนี่เป็นกษัตริย์ก็เคยเป็น เป็นจักรพรรดิก็เคยเป็น เคยเป็นสัตว์เดรัจฉานก็เคยเป็น จิตมันเคยเป็นอย่างนั้น แล้วนี่จิตเราจะทุกข์เฉพาะชาตินี้หรือ?

เราเคยเกิดเป็นอะไรมา แต่ขณะที่เกิดนั้นแล้วมันเปล็ดเปลื่นกับกิเลสไป มันทำแต่ตามความพอใจของมัน เวลามันเกิดมามันก็ทุกข์ยากอย่างนี้แหละ แต่ในปัจจุบันนี้เรามาประพฤติปฏิบัติธรรม เรามาเข้าใจถึงศาสนา ศาสนาสอนให้ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่ถ้าเราเชื่อของเราแล้วเราทำแต่คุณงามความดี เห็นไหม ถ้าทำคุณงามความดี นี่ตรงนี่จิตเราคิดถึงคุณงามความดี เราก็กมาเสียใจว่าทำไมเราขาดแคลน ทำไมเราทุกข์ยากอย่างนี้

เราขาดแคลนอย่างนี้ เราทุกข์ยากอย่างนี้ก็เพราะเหตุที่เราทำมา ถ้าเราทำของเรามานะ ถ้าเราขยันหมั่นเพียรของเราในชาติปัจจุบันนี้ไง นี่มันก็เป็นบุญกุศลของเราขึ้นมา เห็นไหม มันก็เป็นบุญกุศลของเราขึ้นมา บุญกุศลในปัจจุบันนี้เราพอใจ ถ้าใจเราไม่พอใจนะ เราน้อยใจ เสียใจต่างๆ มันทำให้เราอ่อนแอลงไปเรื่อยๆ จิตใจเราอ่อนแอลงไปเรื่อยๆ ยิ่งทุกข์ยิ่งตรอมตรมในหัวใจ

แต่ถ้าเราเห็นว่าเรารื่นเริงขึ้นมา อาจหาญขึ้นมาเลย นี่ใจอาการ ๓๒ เราก็กมีครบเหมือนเขาแล้วจิตใจเราสูงส่งกว่าเขาด้วย เขาก็เป็นคนเหมือนกัน เขาเกิดมาเขามีศักยภาพของเขา แต่เขาไม่สนใจในการประพฤติปฏิบัติของเขาเลย เขาไม่สนใจในชีวิตของเขาเลย เขาไม่สนใจในคุณงาม

ความดีของเขาเลย เขาไม่มาดูแลหัวใจของเขาเลย นี่เขาเสียโอกาสมากกว่าเรา เราจะทุกข์ทน
เจ็บใจขนาดไหน แต่เรามาดูแลหัวใจของเราเห็นไหม

คำว่าดูแล นี่ตั้งสติขึ้นมา ตั้งสติขึ้นมา ถ้ามันมีสติขึ้นมา มีปัญญาขึ้นมา ถึงนั้นมันเป็นถึง
พึงพาอาศัย คุณิเราทุกข์ทนเจ็บใจขนาดนี้ นี่มาอยู่วัดอยู่วาทีได้เราเลี้ยงได้ ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้เรา
เลี้ยงได้ แต่พอเลี้ยงขึ้นมา พอมีปัจจัยเครื่องอาศัย หัวใจมันก็ดิ้น หัวใจนี้มันแก๊ยาก หัวใจมันคั่น
นะ ถ้ามันสุขมันสบายขึ้นมา มันจะไปตามอำนาจของมัน แต่เวลาทุกข์ทนเจ็บใจมันก็น้อยเนื้อต่ำ
ใจของมัน

มันไม่มีความพอดีของมันเลย หัวใจนี้ ก็เลสมันไม่มีความพอดีในหัวใจเลย ถ้ากิเลสไม่มี
ความพอดีในหัวใจ เราจะอย่างไร? เราจะอย่างไรเพราะมันมีค่าเท่ากัน เสมอกันใช่ไหม?
ชีวิตมีค่าเท่ากัน เสมอกัน ถ้าเสมอกัน ถ้าเราดูแลมัน เรารักษามัน เห็นไหม นี่น้ำเต็มคุ่ม ทุกคุ่มน้ำ
เต็มหมดใส่น้ำไม่ได้

จิตของคน ถ้ามันอึดพอในตัวของมันเองหมดคนะ มีค่าเท่ากัน มีค่าเท่ากัน! เวลาหลวงตา
ท่านพูด เห็นไหม คุณิองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นช้าง มีอำนาจวาสนาบารมี ท่านบอก
ท่านเป็นหนู แต่หนูก็อึดเต็มของหนู ช้างก็อึดเต็มของช้าง

นี่ก็เหมือนกัน คนมั่งมีศรีสุข เขาเป็นช้าง เขามีเครื่องอาศัยก็เรื่องของเขา เราเป็นหนู เรา
เป็นสัตว์เล็ก สัตว์น้อย แต่เราก็รักษาใจของเราให้มันหลักเกณฑ์ของมัน เห็นไหม นี่เราไปน้อย
เนื้อต่ำใจทำไม ถ้าไปน้อยเนื้อต่ำใจ นี่กิเลสมันเหยียบย่ำเรานะ เราไม่ต้องไปเปรียบเทียบกับใคร
เปรียบเทียบกับหัวใจของเรา เอาหัวใจของเราให้รอดให้ได้ เราทำของเราให้ได้

เครื่องอาศัยไปข้างนอกนะ เราทำหน้าที่ของเราขึ้นไป มันจะทุกข์ทนเจ็บใจขนาดไหน
ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา มันทำให้เราไม่ท้อแท้ ถ้าการท้อแท้ จิตใจมันท้อแท้ คนมันท้อแท้ มัน
จะไปทำอะไร? หน้าที่การงานนี้มันก็สักแต่จะทำ ทำโดยไม่สติสตั้ง ทำแบบหูดาดเถ่อ ไม่มีสติเลย
แล้วมันจะประสบความสำเร็จได้อย่างไร? แต่ถ้าเรามามุมนะบากบั่น เราจะทุกข์ทนเจ็บใจ
ขนาดไหนเราก็ทำของเรา ทำของเรา

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราเข้มแข็ง ทำดี ต้องทำดีไปเรื่อยๆ ดีมันจะส่งผลให้ดี ถ้าดีส่งผล
ให้ดีนะ.. นี่คนดีนะ โคนันทิวีสาล เห็นไหม เวลามันลากเกวียนให้ชนะ แต่ไปพูดไม่ดีกับมันนี่มัน

นอนเลยนะ ต้องเรียกมันดีๆ พุดกับมันดีๆ มันจะลากไป จิตใจก็เหมือนกัน ถ้าเราเข้มแข็งขึ้นมา มันจะทำคุณงามความดีของมันไป แต่ถ้ามันน้อยเนื้อต่ำใจ มันก็เหมือนโคนันทิวีสาล มันจะนอนจมในหัวใจของเรา หัวใจของเราจะไม่มีศักยภาพเลย

ทั้งๆ ที่หัวใจของเรา นี้คนมันมีศรัทธา กับคนทุกข์ทนเจ็บใจ หัวใจมีศักยภาพเหมือนกัน ทำได้เหมือนกัน สมาธิคือสมาธิเหมือนกัน ปัญญาคือปัญญาเหมือนกัน สมาธิ ปัญญา มันเอาเงินมาผูกคอมันหรือ? สมาธิ ปัญญา มันก็เกิดจากการกระทำของเราในหัวใจใช่ไหม? คนทุกข์ คนจน เห็นไหม แต่เขามีปัญญาของเขา เขาแก้ชีวิตของเขาได้นะ ถ้ามันมีสติสัมปชัญญะมันทำของมันอย่างนั้น เห็นไหม อย่าไปน้อยเนื้อต่ำใจ

นี่น้อยเนื้อต่ำใจนะ ชีวิตนี้มันเกิดมาทุกข์ยาก แล้วคนทุกข์คนยากนี้แสนสาหัสเลย คนทุกข์คนยากถ้าคิดได้อย่างนี้นี่ดี ดีเพราะมีสติรู้จักชีวิตของเรา มันจะทุกข์ มันจะยากนะ แล้วมันเกิดเฉพาะชาตินี้หรือ? เคยทุกข์ยากเฉพาะชาตินี้หรือ? จิตมันเวียนตายเวียนเกิดมานะ เราเคยเป็นมาทุกอย่างเลย แต่ขณะที่เป็น ที่มันมีศักยภาพ นี่มันไปเพลิดเพลิดกับชีวิตเกินไปไง มันไม่ได้สร้างสมของมัน ไม่ได้ทำคุณงามความดีของมัน เวลาตกมานี้

คูสิคูเศรษฐีที่มีเงินมีทอง เห็นไหม ใช้เงินซื้อภรรยา ซื้อบุตรเขาหมดเลย ตกนรกอเวจี นี้เวลาลอยขึ้นมาะ โอ๊ย.. จะไม่ทำอีกแล้ว จะไม่ทำอีกแล้ว เวลาเงินมันเพลิดไปอย่างนั้นแหละ มันเพลิดเพลิดตามกิเลสของมันไปไง

นี่ก็เหมือนกัน มันยังคืนะยังเกิดมาเป็นมนุษย์ ยังเกิดมาเป็นคนทุกข์คนยากอยู่ นี่เกิดเป็นคนทุกข์คนยากอยู่ มันได้สติตั้งขึ้นมา มันก็สร้างตัวขึ้นมา ทำตัวขึ้นมา ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ สิ่งนี้มันเป็นอดีต มันเป็นประวัติศาสตร์ที่ใครไม่สามารถไปแก้ไขได้ อดีตของเราแก้ไขไม่ได้ แต่ปัจจุบันนี้สำคัญ ปัจจุบันนี้เกิดแล้ว เป็นเราแล้ว เป็นเรานี่เราต้องพอใจในเรา ให้เราเป็นคนอื่นไหม? เราก็ก็นำเอา เราอยากจะทำร้าย แต่ให้เป็นคนอื่นเราก็ก็นำเอา อยากเป็นเรานี่แหละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าปฏิบัติก็เป็นเรานี่แหละ เอาเราให้ได้.. สิ่งนี้ เห็นไหม วันนีวันพระ วันพระนี่ ธรรมะมันเตือนเราไง คูชีวิตเขา คูหนังคูละครแล้วย้อนคูตัว คูสิครูบาอาจารย์ท่านประพาศปฏิบัติขึ้นมา ถ้าพุดถึงความทุกข์ๆ ใครมันจะทุกข์? ทุกข์กับผู้ที่ปฏิบัติ

ผู้ที่ปฏิบัตินี้ทุกข์มากนะ อยู่รูกขมุด ฝนตกฟ้าร้องอยู่กลางแดดกลางฝนนะ ฝนตกก็ต้อง ลดกลดลงมา เดินไปรดคงค้ำในป่า แดดร้อนเปรี้ยวๆ เดินไปเหงื่อไหลไคลย้อย มันมีความสุขจากที่ ไหนล่ะ? แต่มันพอใจจะทำ เพื่อจะค้นหาตัวเอง ค้นหาใจให้ได้ เห็นไหม

เวลาปฏิบัติมันทุกข์มาก ทุกข์เพื่อจะแก้ทุกข์ไง ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง แต่ถ้า เรากลับทุกข์ เราไม่กล้าเผชิญกับอะไรเลย จะทำอะไรก็ไม่ได้ จะก้าวออกไปปฏิบัติหน่อย อู๋.. กลัวอด กลัวอยาก กลัวไม่มีจะอยู่จะกิน นั้นนะแล้วมันจะก้าวไปไหนพ้นล่ะ?

แต่ถ้ามันไปได้ล่ะ นี่ไม่กินก็ไม่ตาย ไม่มีที่ไหนดก็ไม่กิน ลุยกันไปเต็มทีเลย นี่ทุกข์ไหม? มันก็ทุกข์ทั้งนั้นแหละ แต่ทุกข์นี้เพื่อเผชิญกับมัน เผชิญกับไอ้ความโลเลในหัวใจ เผชิญกับหัวใจ ที่มันหวั่นไหวที่มันไม่กล้าเผชิญสิ่งใดเลย พอเผชิญไปหมด เผชิญไปหมด โอ้.. ที่ไหนมันก็ได้ ที่ไหนก็ปฏิบัติได้ ที่ไหนก็นั่งได้ ที่ไหนก็ภาวนาได้

นี่มันเข้มแข็งขึ้นมา เห็นไหม เพราะอะไร? เพราะเผชิญกับมัน ความทุกข์นี้เผชิญกับมัน แล้วความทุกข์จะมาต่อรองกับจิตนี้ไม่ได้เลย ความทุกข์จะมาต่อรองกับหัวใจนี้ไม่ได้เลย หัวใจนี้ มันเหยียบไปหมดเลย เหยียบทุกอย่าง เหยียบยำไปเลย จนจิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมา

นี่คุณค่าของมนุษย์! ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน คนมั่งมีศรีสุข คนทุกข์ทนเข็ญใจมี ค่าเท่ากัน อย่าดูถูกตัวเอง อย่าดูถูกหัวใจของตัวเอง ไอ้เนี่ยมันเป็นบุญกุศล มันเป็นการสร้างมา แล้วเรา ทำคุณงามความดีเพื่อเรา เห็นไหม

นี่พึงธรรม เอาธรรมนี้มาเตือนหัวใจเรา ขยันหมั่นเพียร งานชอบ เพียรชอบ มาปฏิบัติก็ ต้องงานชอบ เพียรชอบ เราอยู่ในฆราวาสเราก็มีงานของเรา เราทำของเรา มันจะผิดพลาด หรือ มันจะอย่างไรเนี่ยมันเป็นธรรมดา คนฝึกงานมันต้องมีผิดพลาดเป็นธรรมดา คนทำงานขึ้นมาใหม่ๆ จนชำนาญนะ

คุณเวลาผู้มีประสบการณ์ ผู้เฒ่า ผู้แก่ เห็นไหม เห็นลูกหลานทำนี่รู้เลย ทำอย่างนี้ผิด ทำ อย่างนี้ๆ ไปเจอข้างหน้าจะมีอุปสรรคแน่นอน แต่ถ้าคนทำเริ่มต้นมานี่ขยันหมั่นเพียร หมั่นทำมา เขาจะมีประสบการณ์ของเขา เขาจะรู้ไส้ตนกลใน คนนี้จะเอาชีวิตรอดได้สบายๆ เลย พ่อแม่ลูก รู้รู้หมดเลย เพราะประสบการณ์ของท่านใช่ไหม?

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเราที่เราผ่านมาอย่างไร? เราแก้ไขอย่างไร? เราต้องสู้ อย่าไปท้อแท้ ความท้อแท้เนี่ยมันเป็นเรื่องของกิเลส มันไม่ใช่ความมุ่งมั่น ความเพียร ความวิริยะอุตสาหะ.. ความวิริยะอุตสาหะนะ ต้องวิริยะอุตสาหะแม้แต่การประพฤติปฏิบัติ แม้แต่การตั้งจิต แม้แต่การกระทำ ต้องวิริยะอุตสาหะดูแลของเรา ใจของเราไม่มีใครดูแลให้เราหรอก ทุกข์ยากก็ทุกข์ยากของเรา

สมบัติภายนอกมันพึ่งพาอาศัยกันได้ แต่หัวใจนะครูบาอาจารย์ก็ได้ชี้แนะ โอบอุ้ม ธรรมะนี้กระแทกเข้าไปในหัวใจ เตือนมัน แล้วให้มันมีสติสัมปชัญญะ เพื่อจะเอาตัวเองไว้ในอำนาจของเรา เอวัง